

Gorczański Park Narodowy

Gorczański Park Narodowy utworzony w 1981 to chroniony obszar przyrodniczy obejmujący centralną część pasma górskiego Gorców. Obecnie zajmuje teren ok. 7 030ha.

Ponad 97% Parku stanowi zwarty kompleks, obejmujący najwyższe położenia Gorców. Pozostały odsetek tworzy 15 enklaw, z których największe to uroczyska: Jasionów, Pod Gorcem, Las Kędzierski i Dwór w Porębie Wielkiej.

Cały teren Parku leży w województwie małopolskim, w powiatach limanowskim (77,8%) i nowotarskim (22,2%); na terenie 5 gmin: Niedźwiedź (42% powierzchni), Kamienica (19%), Mszana Dolna (16%), Ochotnica Dolna (14%), Nowy Targ (9%).

Nadrzędnym zadaniem Gorczańskiego Parku Narodowego jest ochrona zasobów tutejszej przyrody – fauny i flory, a także krajobrazu przed zniszczeniem i skutkami działalności człowieka, by mogły się nią zachwycać kolejne pokolenia.

Na terenie górskiego pasma Gorców najmniej zmienione przez człowieka są dolnoreglowe lasy mieszane, zwane buczyną karpacką. Najwyższe wzniesienia porasta bór świerkowy, zajmujący piętro regla górnego. Na rozległym obszarze drzewa dożywają sędziwego wieku i obumierają, ustępując miejsca

młodemu drzewostanowi. Rozległy kompleks leśny wraz z mozaiką polan tworzy szatę roślinną Gorców i środowisko życia dla licznych zwierząt. Z pierwotną puszcza karpacką związane są duże drapieżniki: wilk i ryś oraz ssaki kopytne. Różnorodność drzewostanów sprzyja gniazdowaniu wielu gatunków ptaków. Są wśród nich tak rzadkie jak puchacz i głuszc. Bogata roślinność lasów oraz kwiecistych łąk tworzy siedliska dla zwierząt bezkręgowych, zwłaszcza owadów. Dzięki zróżnicowanej szacie roślinnej i związanej z nią faunie, Gorce odznaczają się wielką biologiczną różnorodnością.

W GPN wyróżniono trzy kategorie ochrony: ścisłą, czynną i krajobrazową. Ochroną ścisłą objęto 3 611,07 ha najlepiej zachowanych lasów i borów oraz niektóre polany. Jej celem jest utrzymanie naturalnych procesów przyrodniczych poprzez całkowite i trwałe zaniechanie bezpośredniej ingerencji człowieka. Zabiegi ochronne realizowane są na terenach objętych ochroną czynną (2 882,51 ha) i krajobrazową (536,27 ha). W pierwszej z wymienionych wyróżniono trzy podkategorie: ochronę czynną zachowawczą (944,21 ha), stabilizującą (1 342,60 ha) i renaturalizacyjną (595,70 ha).

Od 1997 r. Gorceński Park Narodowy objęty jest strefą ochronną – otuliną, której powierzchnia wynosi 16 647 ha. Obowiązują w niej zasady ochrony środowiska zabezpieczające Park przed zagrożeniami zewnętrznymi, wynikającymi z działalności człowieka. Największa część otuliny znajduje się w granicach gminy Nowy Targ (5 818,64 ha),

Z uwagi na występowanie rzadkich w skali europejskiej gatunków ptaków, m.in.: głuszca, dzięcioła białoogrzbietego, sóweczki i puszczyka uralskiego, GPN został włączony do sieci Natura 2000 jako Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków – „Gorce”. Terenu Parku i jego otoczenie wchodzi w skład Specjalnych Obszarów Ochrony Siedlisk o nazwie „Ostoja Gorceńska”.

Wyjątkową wartość krajobrazową i przyrodniczą mają także gorceńskie polany regłowe. Powstały one w wyniku tradycyjnej gospodarki pasterskiej. Pozostałością dawnej kultury są

drewniane szałaszy reprezentujące regionalne budownictwo zagórzańskie i podhalańskie.